

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

Articul. I. De Essentia universalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

Aliud est *Universale in significando*; estque vox vel terminus communis plura significans vel æquivocè vel univocè; ùt *canis*, respectu canis cælestis & domestici. Aliud est *universale in repræsentiando*; estque res una repræsentiata multa; ùt *Speculum*, *Idea*, vel *Imago*, vel *Cognitio* figuras & res multas proponens. Hæc locum hic non habent, cùm non sint strictè & propriè Universalia. Sed restant adhuc duo, nimirum *Universale in essendo* & *in prædicando*; & de his in genere præsens aget disputatio.

ARTICULUS I.

De Essentia Universalis.

214. **D**ico *Universale in essendo* est, *Unum aptum inesse multis*. Ita *Arist.* 7. *Metaphys.* c. 13. Τέτο γὰρ λέγεται καθόλου, ὃ Πλείοσιν ὑπάρχειν Πέφυκε. Dicitur etiam *Universale metaphysicum*, quia *Metaphysica* agit de esse, vel ente. *Universale in prædicando* est, *Unum aptum prædicari de multis*. Ita rursus *Arist. lib. de Interpret.* tract. 6. c. 7. λέγω καθόλου μὲν, ἐπὶ πλείονων πέφυκε κατηγορεῖσθαι. Dicitur prætereà *Universale logicum*, quia *Logica* agit de prædicationibus. *Universale* hoc logicum distinguitur à metaphysico tantum per *Prædicabilitatem*, quæ est affectio Universalis metaphysici. Hinc advertes duo hæc universalia ratione duntaxat distingui, quatenus ratione prius est esse, quàm prædicari. Si utrumque unâ definitione complecti velis, id quod plures authores faciunt, dices: *Universale*

sale est, *Unum aptum inesse & prædicari de multis*. Ut autem hanc definitionem meliùs intelligas;

215. *Observe*, ad universale strictè tale requiri sequentia. I. Ut sit *unum*, non *unitate numericâ*, vel *individuali*, aut *materiali*, quâ aliquid est hoc numero individuum; nec *Unitate formali* aut *similitudinis*, quâ ante operam intellectûs individua sunt similia; sed *unitate universali* vel *præcisionis* aut *abstræctionis*, quâ natura aliqua, quæ realiter reperitur in multis, abstrahit à singularitatibus & individuationibus. II. Ut sit *multiplex* hoc sensu, ut eadem natura, quæ est una unitate præcisionis, sit apta inesse multis, vel communicabilis multis cum suâ multiplicatione in inferioribus. III. Ut sit *aptum inesse, & prædicari*, h. e. Non requiritur ut actu insit multis, vel de multis actu prædicetur; sed sufficit, si possit inesse & prædicari. IV. Ut sit aptum inesse multis per *identitatem*, h. e. satis non est, ut natura aliqua Communis tantùm insit multis; sed requiritur, ut sit idem cum multis, & quidem secundùm se totam *intensive*. V. Ut sit aptum prædicari de multis *verè, Univocè* (h. e. sub eodem nomine & significatione) ac *divisim*, h. e. per diversas propositiones, v. g. *Homo est animal, Brutum est animal*.

216. Ex his solvenda sequentia argumenta dialectica. I. Deus est Unus & trinus; ergo est unum & multiplex; ergo universale. R. D. *Ant.* est Unus & trinus in eadem ratione. N.

in diversâ. C. Scilicet Unus est in essentia, trinus in personis. 2. Natura divina est Una, & simul est in tribus personis; ergo hæc est universalis. R. D. *Ant.* est una numero, & est in tribus personis absque sui multiplicatione in inferioribus C. est una unitate præcisionis, & est in personis cum sui multiplicatione. N. et si enim dicere possim: Pater est Deus, quia habet naturam divinam, & ob eandem rationem Filius est Deus, & Spiritus S. est Deus; dicere tamen nequeo: & *hi sunt dii*, cum eadem numero natura sit in tribus personis. 3. Natura divina potest prædicari cum sui multiplicatione in inferioribus de Jove, Neptuno, Apolline &c. de his enim verè dico: Hi sunt dii; ergo. R. D. *Ant.* potest prædicari &c. de diis falsis. C. de veris. *subdist.* verè N. falsò C. 4. Anima rationalis inest multis corporis partibus; ergo hæc saltem respectu partium est Universalis. R. D. *Ant.* Anima inest multis partibus per Unionem tantum. C. per identitatem. N. Anima enim prædicari de partibus nequit in recto; quandoquidem dicere non possum: *Pes est Anima* &c. Idem dic de corpore Christi in Eucharistia replicato, quod est in multis aris; *Item* de Deo, qui inest omnibus locis, sed non *per identitatem*; *Item* de ligno bipalmari respectu cujusvis palmi, quia illud singulis palmis non inest per identitatem *secundum se totum intensivè*. *Item* de exercitu respectu multorum militum, ex quibus componitur; quia non inest singulis militibus secundum totum

tum suum esse, nec de singulis prædicari potest in recto.

ARTICULUS II.

De Universali à parte rei.

217. **N**Ota. Universale spectari potest vel materialiter, vel formaliter. *Materialiter seu fundamentaliter* sumptum est natura realis, quæ quidem à parte rei singularis est, ob similitudinem tamen & convenientiam, quam cum aliis naturis habet, formaliter universalis fieri potest. Hoc universale dari à parte rei, dubium esse nequit, cum nemine cogitante convenientia inter multas naturas, & similitudo reperiatur. Sic ante omnem operam mentis in ratione animalis, viventis, corporis, & substantiæ homo & brutum conveniunt. *Formaliter* sumptum spectari potest vel in concreto vel in abstracto. *In concreto* est natura habens universalitatem. *In abstracto* est ipsa forma, sive universalitas. Hoc ultimum actualiter detur à parte rei, non eadem omnium est sententia. Igitur, quid hâc in re sentiam, statuam primò; quid alii hâc in materia statuerint, & quàm benè, postea disquiram.

§. I.

An universale formaliter actualiter detur à parte rei?

218. Dico Non datur. Ita *Arist. lib. I. de Anima c. I.* his verbis: Τὸ δὲ ζῶον τὸ καθόλου ἡτοὶ οὐδ' ἐν ἑστῷ, ἢ ὑστερον. *Animal autem universale, aut nihil est, aut posterius, scilicet ani-*